

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

М. О. Князян, О. В. Хромченко

Організація самостійної роботи

методичні рекомендації до курсу
«Методика викладання іноземної мови
і зарубіжної літератури у вищій школі»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 «Філологія», спеціалізацій

035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська,
035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька,
035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська,
035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька)

УДК 378.147

К37

Рецензенти:

Карпенко О. Ю., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Панченко І. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької філології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету романо-германської філології Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова
Протокол № 2 від 19.10.2021 року*

К37

Князян М. О., Хромченко О. В. Організація самостійної роботи : методичні рекомендації до курсу «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія», спеціалізацій 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, 035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська, 035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька). Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 26 с.

У методичних рекомендаціях представлено систему завдань із самостійної роботи до змістового модуля «Методика викладання іноземної мови у вищій школі» курсу «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Метою методичних рекомендацій є формування та розвиток інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей, які забезпечують готовність випускників факультету романо-германської філології до ефективного викладання іноземних мов в закладах вищої освіти. У методичних рекомендаціях наведено базові теоретичні положення до кожної теми, самостійні завдання з інструкціями щодо їх виконання, список літератури, котра рекомендується здобувачам вищої освіти для самопідготовки, та додатки, в яких наведено кількість годин на самостійну роботу за темами.

УДК 378.147

© Князян М. О., Хромченко О. В., 2021

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021

ЗМІСТ

Список скорочень	4
Передмова	5
Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов	8
Тема 2. Навчальний план професійної підготовки здобувачів вищої освіти	11
Тема 3. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі. Формування лінгвістичної, комунікативної, соціокультурної компетентностей здобувачів освіти	13
Тема 4. Формування лінгвістичних знань та вмінь студентів: артикуляційних, інтонаційних, граматичних, лексичних	15
Тема 5. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності. Етапи навчання та методи контролю сформованості вмінь у рецептивних видах мовленнєвої діяльності	16
Тема 6. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності. Етапи навчання та методи контролю сформованості вмінь у продуктивних видах мовленнєвої діяльності	17
Тема 7. Аудиторні форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі. ІКТ у формуванні компетентностей здобувачів освіти у форматі аудиторного навчання	18
Тема 8. Позааудиторні форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі. Інноватизація позааудиторного навчання іноземних мов (дистанційного навчання, науково-дослідницької діяльності, самостійної роботи, виробничої (перекладацької та педагогічної) практики, факультативів із здобувачами вищої освіти)	19
Список рекомендованої літератури	21
Додатки	24

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ІКТ – інформаційно-комунікаційна технологія

МОН – Міністерство освіти і науки України

ОПП – освітньо-професійна програма

ПЕРЕДМОВА

Пріоритетним завданням вищої освіти в Україні є підготовка конкурентоспроможних професіоналів, котрі володіють іноземними мовами, мають змогу гідно представляти нашу країну в соціальних, економічних, культурних проєктах на міжнародному рівні, характеризуються як активні, творчі, ерудовані особистості. Реалізація цього завдання актуалізує необхідність професійної підготовки магістрів філології з широким спектром можливостей працевлаштування як філолога, лінгвіста, перекладача, так і викладача університетів, готового до розв'язання складних проблем у професійній діяльності. Це, в свою чергу, передбачає здатність до проведення досліджень, розробку та впровадження інновацій у діяльності, спрямованій на ефективне викладання французької, англійської мов у закладах вищої освіти.

Метою методичних рекомендацій є забезпечення системної організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти з формування у них інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей задля ефективного викладання іноземних мов в закладах вищої освіти.

Наголосимо на тому, що методичні рекомендації спрямовані на формування елементів таких компетентностей: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти, здатність бути критичним і самокритичним, здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми в ході викладання іноземних мов, здатність працювати в команді та автономно, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, навички використовувати інформаційні й комунікаційні технології викладання іноземних мов, здатність до адаптації, здатність спілкуватися з представниками

професійних груп різного рівня, креативність, здатність критично осмислювати новітні досягнення філологічної науки та використовувати їх у професійній діяльності для оновлення змісту освітнього компонента «Іноземна мова», усвідомлення методологічного та організаційного підґрунтя, необхідного для досліджень та інноваційних розробок у галузі методики викладання іноземних мов, здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення завдань викладання іноземних мов, здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі, усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату, а саме високого рівня оволодіння здобувачами освіти іноземною мовою, здатність до навчання іншомовного матеріалу та іншомовного мовлення загального та професійно орієнтованого характеру з використанням сучасних підручників, ІКТ, мережі Інтернет, здатність до самостійної підготовки та проведення лекцій, семінарів, практичних занять, самостійної роботи, факультативів з французької, англійської мов та зарубіжної літератури, теоретичних курсів з лінгвістики та літературознавства, організації навчально-дослідницької діяльності студентів, виробничої практики, вироблення нових прийомів навчання мови й літератури.

Завданнями методичних рекомендацій є формування у здобувачів вищої освіти другого рівня знань про теоретичні засади та інструментарій викладання іноземних мов, вміння знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі, дотримуватися правил академічної доброчесності, доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, насамперед, особам, які навчаються, використовувати спеціалізовані знання з філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та

інтеграції знань, висококваліфіковано навчати іншомовного матеріалу (фонетики, граматики, лексики), іншомовного мовлення (аудіювання, говоріння, читання, письма, перекладу), використовуючи сучасні друковані та електронні підручники, інформаційно-комунікаційні технології, матеріали та засоби з мережі Інтернет, визначати цілі, завдання, зміст, структуру лекцій, семінарів, практичних занять, самостійної роботи, факультативів з іноземної мови та зарубіжної літератури, теоретичних курсів з лінгвістики та літературознавства, проводити їх, розробляти нові прийоми навчання мови й літератури (у вищі, коледжі, школі) з урахуванням потреб регіону, організовувати навчально-дослідницьку діяльність студентів (проблемні групи, гуртки), виробничу педагогічну практику.

За кожною темою запропоновано базові положення, котрі віддзеркалюють найважливіші позиції відповідно до теми самостійної роботи, а також самостійні завдання, які супроводжуються деталізованими інструкціями щодо їх виконання.

У Додатках наведено таблицю розподілення годин на самостійну роботу за кожною темою (Додаток А), розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за кожною темою (Додаток Б) та шкала оцінювання (Додаток В).

Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов

Базові положення:

На сучасному етапі розвитку системи вищої освіти одним з пріоритетних стає студентоцентрований підхід до професійної підготовки майбутніх філологів. У цьому контексті особливого значення набувають проблеми

- визнання самоцінності кожного студента;
- врахування індивідуальних особливостей здобувача вищої освіти;
- самореалізації особистості у її творчій діяльності, оскільки саме в творчості вона набуває самоідентичності.

Задля цього в навчальному процесі закладу вищої освіти доцільно реалізовувати принципи діалогічності у системі «викладач – здобувач вищої освіти», індивідуалізації (тобто врахування потенціалу та тенденцій розвитку студентів), диференціації методів та прийомів навчання іноземних мов, широкого упровадження прийомів проблемно-орієнтованого навчання, котрі моделюють ситуації професійної діяльності магістрів філології.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Здійсніть аналіз поняття «студентоцентроване навчання» за таким алгоритмом:

1. Проаналізуйте такі наукові позиції, як-от:

- І. Зязюна: «на стикові ХХ – ХХІ століть започатковується «культуро творча» освіта з уявленнями про гуманістичний тип особистості, яка не лише споживає культурні цінності, але й примножує їх, особистості як самоцінності і цілі, а не засобу суспільного розвитку. ... «виращування» творчої особистості, її саморозвитку в освіті разом з появою численних моделей інноваційного навчання знаменує

кардинальну зміну типу соціокультурного успадкування, яким забезпечується перевага нового над копіюванням старого» [1, с. 206];

– В. Кременя: «враховуючи зміни, які відбулися у світі, в соціумі, в державі, потрібно орієнтувати освіту і виховання на їх вимір людиною, тобто на людиноцентризм. З цієї позиції завдання національної освіти – характеризувати буття людини в її особистісній унікальності, що концентрує увагу освітньої діяльності в її педагогічній поліфонії на розвиток творчих потенцій людини, заснованих на розумі, мудрості, «душевному відчутті», «пізнанні серцем» – на всьому тому, що перетворює людину в особистість. Це кредо сучасної «освіти людиноцентризму» [10, с. 18];

– В. Кременя: «завдання людиноцентрично спрямованої освіти – орієнтувати навчальний процес так, щоб викликати процес мисленнєвого очищення, розумового осяяння. Учень, студент повинні досягнути, що можна думати і так, і інакше, адже мислення містить у собі нескінченний потенціал можливостей, що і є творчістю. Тобто кожна думка, до якої суб'єкт навчання буде підведений низкою аргументів, є лише однією з можливостей мислення, що визначає його творчий потенціал» [10, с. 17];

– В. Кременя: «...важливим завданням філософії освіти є здійснення катарсису мислення. Існуючі типи мислення – житейське, ділове, наукове, художнє, філософське – лише тоді набувають свого статусу, коли стають творчими. Адже особистістю можна бути лише тоді, коли завдяки власному творчому потенціалу переосмислиш суму обставин, яку постійно пропонує емпіричне життя, оточуюча дійсність. Мисленнєвий потенціал не стільки повідомляє нові думки, скільки змінює свідомість людини, відкриває багатовимірний континуум, у якому поміщаються нові духовні виміри. Мислення розширяє простір можливостей людини» [10, с. 16];

– О. Сухомлинської: «науково-методичне обґрунтування та науково-методичний супровід сучасної освіти лежать саме в гуманістично-антропологічній, особистісно орієнтованій спрямованості. Вона приділяє велику увагу розвитку культури особистості, її духовного світу, що розглядає як багатство інтелектуального, морального й емоційного потенціалу особистості» [20, с. 4];

2. Проведіть бесіди з викладачами й здобувачами вищої освіти Вашого факультету, представниками професорсько-викладацького складу та студентами інших університетів України, на основі чого визначте провідні педагогічні умови забезпечення студентоцентрованого навчання.

3. Схарактеризуйте сутність таких понять, як креативне мислення, гуманістичні цінності, саморозвиток особистості, творчість, розкрийте їх функції у студентоцентрованому навчанні.

4. Узагальнюючи окреслені наукові позиції, запропонуйте власний варіант визначення поняття «студентоцентроване навчання» та умови його реалізації на етапі професійної підготовки майбутніх філологів.

Завдання 2. Підготуйте повідомлення з теми «Студентоцентрований підхід до професійної підготовки бакалаврів та магістрів філології»:

1. Назвіть напрями дослідження проблеми студентоцентрованого навчання саме в процесі підготовки майбутніх бакалаврів та магістрів філології.

2. Утворіть каталог наукових праць, у яких висвітлюється окреслена проблема.

3. Утворіть банк провідних понять, що відображають сутність студентоцентрованого підходу з урахуванням специфіки підготовки майбутніх філологів.

4. Розробіть концептуальну схему, що узагальнює Ваше уявлення про студентоцентрований підхід у професійній підготовці бакалаврів та магістрів філології.

Завдання 3. Обговоріть в процесі дискусії проблему реалізації засадничих положень акмеологічної науки задля підвищення ефективності викладання іноземних мов у закладах вищої освіти:

1. Розкрийте предмет наукової галузі «акмеологія».

2. Назвіть науковців, які досліджували проблеми досягнення людиною найбільшого з можливого на її певному віковому етапі.

3. Схарактеризуйте наукові позиції Г. Олпорта щодо таких ознак зрілості, як соціальна активність, рефлексивність, толерантність, життєва мудрість, позитивне самоприйняття.

4. Запропонуйте оптимальні, на Вашу думку, методичні прийоми реалізації творчого потенціалу здобувачів вищої освіти та досягнення ними найбільшого з можливого на кожному курсі навчання в бакалавраті в процесі вивчення іноземних мов. Обґрунтуйте дидактичну потужність розроблених Вами методичних прийомів.

5. Сформулюйте висновки про оптимальні шляхи акмеологічного саморозвитку особистості філолога.

Тема 2. Навчальний план професійної підготовки здобувачів вищої освіти

Базові положення:

у 2019 році МОН України були затверджені Стандарти вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Ці засадничі документи визначають академічні права випускників, перелік компетентностей (інтегральної, загальних, спеціальних), нормативний

зміст професійної підготовки у термінах програмних результатів навчання, вимоги до внутрішнього забезпечення якості освіти тощо. У Стандартах зазначені нормативні документи, на яких вони базуються (Закон України «Про вищу освіту», Закон України «Про освіту», класифікатор професій, накази МОН, постанови Кабінету міністрів України). На основі Стандартів вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» були розроблені або оновлені освітньо-професійні програми підготовки бакалаврів та магістрів.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Проаналізуйте освітньо-професійні програми підготовки бакалавра філології та магістра філології за спеціалізаціями (035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, 035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська, 035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька) з використанням такого алгоритму:

1. Назвіть структурні компоненти ОПП першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

2. Назвіть мету ОПП, розкрийте їхні особливості.

3. Визначте те, наскільки повно, на Вашу думку, ОПП відображають Стандарти вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

4. Проаналізуйте особливості ОПП в аспекті відображення ними соціально-економічних та культурних потреб Вашого регіону.

4. Проведіть інтерв'ювання стейкхолдерів та висловіть Вашу оцінку придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, зазначених в ОПП.

Завдання 2. Схарактеризуйте компетентності в ОПП. Проаналізуйте обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП, матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОПП. Висловіть Ваші критичні міркування та пропозиції щодо таких питань:

1. Які компетентності слід конкретизувати в більшій мірі?

2. Які з компетентностей не можуть бути, на Вашу думку, сформовані у повному обсязі з використанням окреслених в матрицях освітніх компонентів?

3. Які, на Вашу думку, освітні компоненти слід додати або вилучити з ОПП? Аргументуйте, чому.

Завдання 3. Схарактеризуйте інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньо-професійних програм підготовки бакалавра філології та магістра філології за однією із спеціалізацій.

Завдання 4. Напишіть відгук на ОПП підготовки бакалавра та магістра філології відповідно до певної спеціалізації.

Тема 3. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі. Формування лінгвістичної, комунікативної, соціокультурної компетентностей здобувачів освіти

Базові положення:

перший етап ознайомлення з новим мовним матеріалом передбачає демонстрацію мовної моделі, аналіз її форми та структури. Викладач ознайомлює з мовним кодом, пояснює функції та структуру мовних феноменів, впроваджує мовні (некомунікативні) вправи. Наступним етапом є формування вмінь з інформаційною опорою. На цьому етапі відбувається автоматизація вмінь студентів, викладач пропонує умовно-комунікативні вправи. На третьому етапі має місце формування вмінь без

інформаційної основи, спостерігається активізація спонтанного мовлення здобувачів вищої освіти, для чого впроваджуються комунікативні вправи. Їх основними функціями є такі, як-от забезпечення вільного висловлення здобувачами вищої освіти власних думок, аналіз та критична оцінка інформації, котра відображена експліцитно та імпліцитно.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Дослідіть інформацію з наукових джерел про психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі. Із дотриманням правил академічної доброчесності розробіть власний список рекомендованих наукових праць та зробіть анотацію найбільш важливих з них для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Завдання 2. Запропонуйте систему дій викладача з формування у здобувачів вищої освіти лінгвістичної, комунікативної, соціокультурної компетентностей. Використайте запропонований нижче алгоритм:

1. На основі аналізу новітніх досягнень філологічної, психологічної, педагогічної наук розкрийте сутність понять «лінгвістична компетентність», «комунікативна компетентність», «соціокультурна компетентність». Визначте, чим ці компетентності відрізняються.

2. Схарактеризуйте специфіку їх формування у здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

3. Розробіть послідовність дій викладача з формування кожної з окреслених компетентностей.

4. Обговоріть запропоновані Вами варіанти, оберіть найбільш ефективну, на Вашу думку, систему дій викладача.

5. Доведіть, що обраний Вами варіант забезпечує формування орієнтовної основи дій здобувачів вищої освіти та є надійним підґрунтям для перспективного розвитку їхніх компетентностей.

Тема 4. Формування лінгвістичних знань та вмінь студентів: артикуляційних, інтонаційних, граматичних, лексичних

Базові положення:

На етапі ознайомлення з новим звуком або інтонаційною моделлю передбачається демонстрація звуку / інтонаційної моделі, транскрипція, пояснення артикуляції звуку / функцій інтонаційної моделі, порівняння з аналогічними в різних мовах; на етапі автоматизації доцільно організовувати сприйняття звуку / інтонаційної моделі, ідентифікацію, імітацію, підстановку, розробку діалогів з використанням різних інтонаційних моделей тощо. Формування граматичних умінь здобувачів вищої освіти на початковому етапі передбачає пояснення функції граматичної структури, її формування. На етапі автоматизації має сенс упроваджувати вправи на ідентифікацію граматичної структури, її підстановку, відповіді на запитання з її використанням, переклад, самостійну розробку словосполучень, речень, запитань, діалогів, монологів тощо. Формування лексичних знань здобувачів вищої освіти вимагає послідовних дій викладача із семантизацією лексичних одиниць, їх фонетичного опрацювання, їх заміни на синоніми, антоніми, об'єднання в словосполучення, речення, відповіді на запитання, переклад, введення нових слів у більш широкий контекст висловлювання.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Розробіть систему вправ для формування артикуляційних знань та вмінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня першого року навчання.

Завдання 2. Запропонуйте вправи для формування інтонаційних умінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня першого року навчання.

Завдання 3. З використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій розробіть вправи для формування лексичних знань здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня другого року навчання.

Завдання 4. Запропонуйте вправи для автоматизації в спонтанному мовленні граматичних знань та вмінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня другого року навчання.

Тема 5. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності. Етапи навчання та методи контролю сформованості вмінь у рецептивних видах мовленнєвої діяльності

Базові положення:

Навчання аудіюванню та читанню передбачає, насамперед, зняття мовних, смислових труднощів тексту; введення здобувачів вищої освіти в контекст повідомлення; формулювання цілей кожного прослуховування / читання тексту. Наприкінці відбувається контроль розуміння: визначення теми, проблеми, часу, місця, аналіз персонажів, встановлення логічних зв'язків між різними фрагментами тексту, виокремлення та аналіз імпліцитно висловленої інформації. Методичними прийомами контролю розуміння прослуханого / прочитаного повідомлення є такі, як-от переклад слів, словосполучень, речень, розробка плану, запитань до тексту, відповіді на запитання, бесіда за текстом, переказ його змісту тощо.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Розробіть методичні прийоми введення здобувачів вищої освіти в контекст повідомлення з максимальною активізацією їхньої пізнавальної мотивації (перший (бакалаврський) рівень, перший рік навчання).

Завдання 2. Запропонуйте алгоритм контролю розуміння здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня другого року навчання прочитаного твору (новели на вибір).

Завдання 3. Розробіть систему вправ ефективного аналізу імпліцитно висловленої інформації за певним художнім твором. Система вправ має призначатися здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання.

Завдання 4. Підготуйте презентацію для формування вмінь у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання виявляти логіку організації художнього тексту, виокремлювати його найважливіші деталі, критично аналізувати учинки персонажів твору, характеризувати їхні якості, окреслювати перспективи їхнього особистісного розвитку, прогнозувати майбутні події.

Тема 6. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності.

Етапи навчання та методи контролю сформованості вмінь у продуктивних видах мовленнєвої діяльності

Базові положення:

У ході навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності викладач формує у здобувачів вищої освіти вміння відповідати на запитання різних типів, самостійно розробляти запитання, комбінувати зразки діалогічного або монологічного усного або письмового мовлення на основі певної схеми (моделі) та без неї, висловлювати критичну оцінку, власне ставлення до того, про що йдеться в усному або письмовому мовленні, аргументувати свою позицію.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Розробіть вправи з формування вмінь діалогічного мовлення для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня першого року навчання за темою на Ваш вибір.

Завдання 2. Утворіть систему творчих вправ для активізації спонтанного монологічного мовлення здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання за темою «Захист навколишнього середовища». Підберіть найбільш доцільні інформаційні та комунікаційні технології.

Завдання 3. Запропонуйте систему умовно-комунікативних та комунікативних вправ для формування вмінь у письмовому мовленні здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання відповідно до вимог «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» (рівень B1).

Тема 7. Аудиторні форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі. ІКТ у формуванні компетентностей здобувачів освіти у форматі аудиторного навчання

Базові положення:

Формами організації навчально-виховного процесу у вищій школі у процесі підготовки бакалаврів та магістрів філології є лекції, семінари, практичні заняття. Лекції слугують формуванню теоретичних знань здобувачів вищої освіти, оволодінню змістом професії, розвитку аналітичного, критичного мислення, ерудиції, культури тощо. Семінарські заняття передбачають розширення набутого фонду наукових знань, інтеріоризацію вмінь їх використання в різноманітних ситуаціях професійної діяльності. Практичні заняття в контексті підготовки бакалаврів та магістрів філології спрямовані на асиміляцію практико

орієнтованого матеріалу, формуванню вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності, перекладі, інтерпретації тощо.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Розробіть план-конспект лекційного заняття для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання за будь-якою темою освітнього компонента «Історія іноземної мови».

Завдання 2. Проаналізуйте перелік компонент ОПП для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня та запропонуйте план семінарського заняття для студентів третього року навчання за будь-яким обов'язковим освітнім компонентом на вибір.

Завдання 3. З використанням хмарних технологій розробіть проєкт практичного заняття, метою якого є актуалізація вмінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня першого року навчання в аудіюванні та діалогічному говорінні за темою «Знайомство».

Тема 8. Позааудиторні форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі. Інноватизація позааудиторного навчання іноземних мов (дистанційного навчання, науково-дослідницької діяльності, самостійної роботи, виробничої (перекладацької та педагогічної) практики, факультативів із здобувачами вищої освіти)

Базові положення:

До позааудиторних форм організації навчально-виховного процесу у вищій школі відносимо науково-дослідницьку діяльність, самостійну роботу, виробничу (перекладацьку та педагогічну) практику, факультативи. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти є пізнавальною діяльністю творчого характеру, яка сприяє розвитку методологічної культури особистості, її інтересів, системного критичного мислення, рефлексії, готовності до ефективної реалізації досліджень у

сфері лінгвістики, літературознавства та методики навчання мови і літератури. Виробнича практика є основним засобом формування у студентів професійної компетентності, актуалізації професійно значущих знань. Самостійна робота студентів є пізнавальною діяльністю, що спрямована на присвоєння майбутніми фахівцями системи цінностей самостійного опанування знань про світ, розвиток внутрішньої мотивації студентів, оволодіння змістом їхньої професійної підготовки.

Самостійні завдання:

Завдання 1. Розробіть план курсової роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання з обов'язкового освітнього компонента «Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури», а саме змістового модуля «Методика викладання іноземної мови». Оберіть тему, наукові джерела, котрі Ви могли б рекомендувати, методи дослідження, визначте мету та завдання наукового пошуку.

Завдання 2. Запропонуйте завдання для виробничої (педагогічної) практики здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня третього року навчання з підготовки планів-конспектів уроків іноземної мови для учнів початкової школи.

Завдання 3. Підберіть три найбільш ефективних, на Вашу думку, інформаційно-комунікаційних технології організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня другого року навчання з обов'язкового освітнього компонента «Основна іноземна мова», змістового модуля «Лексика».

Завдання 4. Розробіть програму функціонування факультативу з «Практичної фонетики основної іноземної мови» на період першого семестру для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня першого року навчання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко В. П., Зязюн І. А., Кремень В. Г., Максименко С. Д., Ничкало Н. Г., Сисоєва С. О., Цехмістер Я. В., Чалий О. В. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія / За ред. В. Г. Кременя. К.: Наукова думка, 2003. 853 с.

2. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ: Ленвіт, 2013.

3. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією: автореф. дис ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2012. 44 с.

4. Закон України «Про вищу освіту». *Офіційний вісник України*.

5. Кічук Н. В. Управління ризиками як комплексна діяльність сучасного вишу. *Наука і освіта*. 2016. № 4. С. 80-83.

6. Князян М. О. Самостійна робота з французької мови в кредитно-модульній системі організації навчального процесу (для студентів 1-2 курсів факультету романо-германської філології): навчальний посібник. Ізмаїл: Сміл, 2008. 96 с.

7. Князян М. О. Самостійна робота як засіб формування дослідницької спрямованості особистості студента: навчальний посібник: Рекомендовано МОН України. Друге видання. Ізмаїл: Сміл, 2008. 176 с.

8. Князян М. О. Система формування самостійно-дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов у процесі ступеневої підготовки: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Ізмаїл, 2007. 445 с.

9. Князян М. О., Телецька Т. В. Засоби дидактизації викладання навчальної дисципліни «Лексикологія французької мови»: навчальний

посібник. Одеса, 2012. 96 с.

10. Кремень В. Людиноцентризм в освіті: філософія нових підходів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2006. № 1. С. 7-18.

11. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов: монографія. Київ: Вища шк., 2004. 456 с.

12. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 30 с.
http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/rgf/opp_rom_fill_eng_bach.pdf

13. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 30 с.
<http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/rgf/spetsialnosti-ta-spetsializatsii>

14. Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 30 с.
<http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/rgf/spetsialnosti-ta-spetsializatsii>

15. Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 28 с.
http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/rgf/opp_bach_romanski_movy_ta_literatury_france.pdf

16. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 19 с.
<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/rgf/projekt-opp-germ-angl-mag.pdf>

17. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 19 с.
<http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/rgf/spetsialnosti-ta-spetsializatsii>

18. Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 21 с.
<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/rgf/ooop-spanish-mag.pdf>

19. Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 18 с.
<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/rgf/ooop-france-mag.pdf>

20. Сухомлинська О. В. Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики. *Шлях освіти*. 2006. № 1. С. 2-7.

21. Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde / Sous la direction de Jean-Pierre Cuq. Paris : Clé international, 2003. 304 p.

22. Un Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Paris: Les Editions Didier, 2001. 192 p.

23. Kniazain, M., Khromchenko, O. The ESP Lecturers' Self-Development Competence in Higher Educational Context. *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2019. Vol. 7 No 3. С. 385-393. doi.org/10.22190/JTESAP1903385K

24. Tarnopolsky O. Constructivist learning approach: to teaching English for specific purposes. London: Walter de Gruyter, 2012. 146.

Додатки

Додаток А

Теми самостійної роботи здобувачів вищої освіти

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин
1.	Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов	
2.	Тема 2. Навчальний план професійної підготовки здобувачів вищої освіти	5
3.	Тема 3. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі. Формування лінгвістичної, комунікативної, соціокультурної компетентностей здобувачів освіти	5
4.	Тема 4. Формування лінгвістичних знань та вмінь студентів: артикуляційних, інтонаційних, граматичних, лексичних.	5
5.	Тема 5. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності. Етапи навчання та методи контролю сформованості вмінь у рецептивних видах мовленнєвої діяльності	5
6.	Тема 6. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності. Етапи навчання та методи контролю сформованості вмінь у продуктивних видах мовленнєвої діяльності	5
7.	Тема 7. Аудиторні форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі. ІКТ у формуванні компетентностей здобувачів освіти у форматі аудиторного навчання	4
8.	Тема 8. Позааудиторні форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі. Інноватизація позааудиторного навчання іноземних мов (дистанційного навчання, науково-дослідницької діяльності, самостійної роботи, виробничої (перекладацької та педагогічної) практики, факультативів із здобувачами вищої освіти).	4
	Разом	38

Додаток Б

Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю здобувач вищої освіти може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему самостійної роботи. Фінальна оцінка із самостійної роботи – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль.

Поточний контроль								Фінальна оцінка
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
100	100	100	100	100	100	100	100	100

Додаток В

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для нотаток

Навчальне видання

Князян Маріанна Олексіївна
Хромчено Олена Василівна

Організація самостійної роботи:
методичні рекомендації до курсу
«Методика викладання іноземної мови
і зарубіжної літератури у вищій школі»
(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035
«Філологія», спеціалізацій
035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська,
035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька,
035.051 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – іспанська,
035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька)

В авторській редакції

Підп. до друку 06.12.2021. Формат 60x84/16.
Ум.-друк. арк. 1,0. Тираж 100. Зам. № 165.
Видавець Букаєв Вадим Вікторович
вул. Пантелеймонівська, 34, м. Одеса, 65012.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2783 від 02.03.2007 р.
Тел. 0949464393, 0487431393 e-mail: 7431393@gmail.com